

**Islahı Hayvanat Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve
bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve
Tarım Komisyonu raporu (1/268)**

T. C.

Başbakanlık

29 . 11 . 1951

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 2136, 6/3755

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

904 sayılı Islahı Hayvanat Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair olup Tarım Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 5 . 11 . 1951 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

GEREKÇE

Yurdumuzu savunma ve kalkınmasında, bilhassa yurt muslih damızlıklarının ihtiyacı karşılayabilecek şekilde yetiştirilmesinde, atlarımızın verim sayı bakımından düzenlenmesinde önemli bir rolü olan sâf kan Arap atçılığının ve bugünkü şartlara göre henüz gelişme devresinde bulunan İngiliz Atı yetiştiriciliğinin, diğer ilerlemiş yabancı memleketlerde olduğu gibi daha esaslı ve sıkı bir çerçeve içinde kontrollerini yapmak ve verimlerini yurt yararına sağlamak üzere bu konuya giren hususların daha esaslı kanun hükümlerine bağlanması lüzumlu bir hal almıştır.

Halen yürürlükte bulunan 7 Haziran 1926 günlü 904 sayılı Islahı Hayvanat Kanununun tescil işlerine ait (20, 21, 22, 24, 25, 35) nei maddeleri, bugünkü gelişmeleri içine alabilecek ve birbirini tamamlayabilecek bir şekilde hükümleri ihtiva etmediğinden tatbikat sahasında birçok engel ile karşılaşmakta bu suretle yurt için önemi haiz bulunan sâf kan yetiştiriciliği veyahut bu alanda yetiştiriciler mutazzarır olmaktadır.

Filhakika 7 Haziran 1926 günlü ve 904 sayılı Islahı Hayvanat Kanununun 20 nei maddesi sâf kan İngiliz'ler hakkında bir hükmü ihtiva etmemektedir. Aynı Kanunun 21 nei maddesinin 1 fıkrası, tescil bakımından Türk Yurdunu bir kül halinde kendi hükmü içine almamış, yalnız Urfa ve havalisi diyerek yurdun diğer bütün illerini bundan mahrum etmiş gibi, açıklanmaya muhtaç bir durum yaratmıştır. Bunun gibi aynı maddenin ikinci fıkrası ile kanunun 22. nei maddesi, tayların tescili hususunda birbirini tamamlayıcı bir mahiyet taşımamaktadır.

Yeni doğan tayların tescil muameleleri, merkezde on beş gün ve taşrada nihayet bir ay içinde yapılmasını 904 sayılı Kanunun 22 nei maddesi açıkça ve katî olarak göstermektedir. Yurttaki münakalât, muhaberat ve yetiştiricilerin durumları göz önünde tutulursa bu müddetin çok az olduğu bir hakikat olarak meydana çıkar. Nitekim bu yüzden birçok yetiştiriciler haklarını kaybetmekte ve yurt için verimli olabilecek sâf kan damızlıklardan da gerekli istifadeler edilememektedir.

Sâf kan Arap hayvanlarına verilen pedigrilerin her hangi bir şekilde bir yarım kan hayvan için alınmış olması ve bunun geri alınarak iptal edilmesi hususunda kanunun 35 nei maddesinde

sarih, katî bir hüküm bulunmaması bütün yetiştiricileri ve at yetiştiriciliği damızlık materyallerinin temin ve teşviki bakımından yapılan bütün çalışmaları ve yetiştiricilik temellerini kökünden sarsmıştır. Bu yüzden yarım kan atların koşu alanlarında koşmalarının ve bu suretle halkın zararının önüne geçilememektedir.

904 sayılı Islahı Hayvanat Kanununun tescil işlerine ait maddeleri arasında, dış memleketlere götürülecek (koşular ve saire için) veya dış memleketlerden getirilen ve yahut kaçak olarak memlekete sokulmuş bulunan sâf kanlar için bir madde bulunmadığından bâzı hâdiseler kanuni hükümlere bağlanamamaktadır.

7 Haziran 1926 tarih ve 904 sayılı Islahı Hayvanat Kanununun tescil işlerine ait (20, 21, 22, 24, 25, 35) nei maddelerini değiştiren tasarıda bütün bu noksanlıklar, hükümlerdeki aykırılıklar göz önünde tutularak sâf kan Arap ve sâf kan İngiliz atlarının tescil işlerinin muntazam ve salim bir şekilde yapılması, doğan taylar için tescil müddetinin uzatılması ve bu müddetin pek kısa olmasından dolayı şimdiye kadar tescilleri yaptırılmamış yüzlerce sâf kanın tescil işlerinin yeniden ele alınarak bu suretle vatandaşların memleket yararına dileklerinin yerine getirilmesi mümkün kılındığı gibi, Türkiye'de doğan ve dış memleketlerden getirilen sâf kan Arap ve sâf kan İngiliz atlarının tescilleri düzenlenmiş, her hangi bir şekilde elde ettiği pedigri ile yarım kanların koşularda koşturulmasının önüne geçilmiş ve bu işte tescili temin için yalan beyanda bulunanlar, sahte evrak tanzim edenler ve bu yollar ile tescili sağlanarak pedigri istihsal edenler hakkında da gerekli cezalar konulmuştur.

Hulâsa, 7 Haziran 1926 tarihli 904 sayılı Kanunun tescil işlerine ait (20, 21, 22, 24, 25, 35) nei maddelerinin değiştirilmesiyle memleket için en önemli olan sâf kan Arap ve İngiliz atı yetiştiriciliğinin gelişimi sağlanmış ve bilhassa koşular, aralarından yarım kanlar ayıklanarak, daha açık ve katî hükümler ile emniyet altına alınmış olacaktır.

Bu maksatları sağlamak için ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Tarım Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Tarım Komisyonu

Esas No. 1/268

Karar No. 10

30 . 1 . 1952

Yüksek Başkanlığa

904 sayılı Islahı Hayvanat Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair olup Tarım Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 5 . XI . 1951 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan ve 30 . XI . 1951 tarihinde komisyonumuza havale buyurulmuş olan kanun tasarısı, Adalet, Millî Savunma, İçişleri, Maliye ve Tarım bakanlıkları mümessillerinin iştirakiyle komisyonumuza incelendi.

Hükümetin serdeylediği mucip sebepler uygun görülmüş ve kanun tasarısının, bir kısım maddelerinde, esasa tesiri olmıyan cümle tashihleri yapılarak, 22, 24 ve 35 nei maddeler de kısmen tadiller icra edilerek ittifakla kabul olunmuştur.

22 nei maddenin birinci fıkrasındaki hayvanların muayeneleri için «Islahı Hayvanat komislarına müracaat» hükmü, bu komisyonların bulunmayacakları illerde ve bilhassa ilcelerde zaman ve imkân bakımından güçlük doğuracağı mülâhaza edilerek «İllerde valiye, ilcelerde kaymakama müracaat» şeklinde;

24 neü maddenin ikinci fıkrasındaki «6» aylık müddet, pedigrilerin ölümünden sonra ziyayı ihtimali düşünülerek, «4» aya indirilmek suretiyle,

35 nei maddenin ikinci fıkrasındaki «3 aydan bir seneye kadar» olan hapis cezası ağır görülerek «bir aydan altı aya kadar» olmak üzere,

Gene bu maddenin son fıkrasındaki yanlış verilmiş olan pedigrilerin geri alınmasına karar veren heyetlerin bu karar aleyhine, Tarım Ba-

kanlığının tasdikına iktiran ettikten sonra, idare ve yargı makamlarına baş vurulamaması hakkındaki hüküm madelete uygun görülmiyerek bu gibi kararlara karşı, «Tarım Bakanlığında teşekkül edecek bir ilmî heyete» itiraz etmeyi sağlayacak bir hükmün ilâvesi suretiyle tadil edilmiştir.

Kamutayın yüksek tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Tarım Ko.	Başkanı	Sözcü	Kâtip
	Manisa	Aydın	Kastamonu
	<i>S. Mıhçıoğlu</i>	<i>L. Ülkümen</i>	<i>S. Kantarel</i>
	Afyon K.	Afyon K.	Balıkesir
	<i>A. Güler</i>	<i>S. Torfili</i>	<i>M. Emiroğlu</i>
	Bolu	Bursa	Çankırı
	<i>M. Daynoğlu</i>	<i>S. Herkmen</i>	<i>K. Atakurt</i>
	Denizli	Elâzığ	Erzincan
	<i>R. Tavashoğlu</i>	<i>S. Ergene</i>	<i>Z. Soylu</i>

Erzurum	Gaziantep
<i>S. Erduman</i>	Salâhattin Ünlü
	İmzada bulunamadı
Giresun	İçel
<i>A. N. Duyduk</i>	<i>S. İnankur</i>
Kars	Kastamonu
Veyis Koçulu	<i>M. Â. Mühto</i>
İmzada bulunamadı	
Kırklareli	Kocaeli
<i>F. Filiz</i>	Salih Kalemcioğlu
	İmzada bulunamadı
Konya	Maraş
<i>A. R. Ercan</i>	Ahmet Kadoğlu
	İmzada bulunamadı
Niğde	Ordu
<i>F. Köşkeroğlu</i>	<i>H. Şarlan</i>
Ordu	Seyhan
<i>A. Topaloğlu</i>	<i>T. Coşkun</i>
	Tekirdağ
	<i>Ş. Mocan</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

904 sayılı İslahı Hayvanat Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair Kanun tasarısı

MADDE 1. — 7 Haziran 1926 tarihli ve 904 sayılı İslahı Hayvanat Kanununun (20, 21, 22, 24, 25 35) nei maddeleri aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir.

20 nei madde — Tarım Bakanlığında sâf kan Arap ve sâf kan İngiliz atlarının tescili için (Türkiye sâf kan Arap ve sâf kan İngiliz atları soy kütüğü) tesis edilir.

Tescile mütekaddim muameleleri il ıslahı hayvanat komisyonları yaparlar.

21 nei madde — Bu soy kütüğüne işbu kanun ve talimatnamesi hükümleri dâhilinde :

1. Türkiye’de soy kütüğüne kayıtlı ve Pedigrili sâf kan ana ve babanın Türkiye’de doğmuş ırki vasıfları haiz, sâf kan Arap ve sâf kan İngiliz yavruları,

2. Dış memleketlerden getirilen seçereli ve mütahassis bir heyetçe muayenesinde ırki vasıfları haiz bulunduğu anlaşılan sâf kan Arap ve sâf kan İngiliz atları kayıt edilir.

TARIM KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

7 Haziran 1926 tarihli ve 904 sayılı İslahı Hayvanat Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 7 Haziran 1926 tarihli ve 904 sayılı İslahı Hayvanat Kanununun (20, 21, 22, 24, 25, 35) nei maddeleri aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir :

20 nei madde — Tarım Bakanlığında sâf kan Arap ve sâf kan İngiliz atlarının tescili için (Türkiye Sâf kan Arap ve Sâf kan İngiliz atları Soy Kütüğü) tesis edilir.

Tescilden önceki muameleleri ıslahı hayvanat komisyonları yaparlar.

21 nei madde — Soy kütüğüne, bu kanun ve talimatnamesi hükümleri dâhilinde :

1. Türkiye’de soy kütüğüne kayıtlı ve pedigrili sâf kan ana ve babanın Türkiye’de doğmuş ırki vasıfları haiz sâf kan Arap ve sâf kan İngiliz yavruları.

2. Dış memleketlerden getirilip seçereli olan ve mütahassis bir heyetçe muayenesinde de ırki vasıfları haiz bulunduğu anlaşılan sâf kan Arap ve sâf kan İngiliz atları kayıt edilir.

22 nci madde — Soy kütüğüne kayıt olunabilmek için aşağıda yazılı müddet içinde işbu kanun ve talimatnamesi hükümleri dâhilinde il ıslahı hayvanat komisyonlarına müracaat mecburidir.

1. Türkiye’de doğan sâf kan Arap ve sâf kan İngiliz tayları için, tayın doğum gününden itibaren üç ay içinde.

2. Dış memleketlerden Türkiye’ye getirilen veya gümrüklere satılan sâf kan Arap ve sâf kan İngiliz aygır, kısarak, tayları için, memlekette giriş veya satış gününden itibaren iki ay içinde.

Soy kütüğüne kayıt ettirilmesi istenilen hayvanların muayeneye getirilmesi mecburidir.

Dış memleketlerden Türkiye’ye gebe olarak getirilen kısaraklar için çekilmiş olduğu aygırın sâf kan Arap veya sâf kan İngiliz olduğuna dair resmî makamlarca musaddak aşım belgesi ibrazı mecburidir.

24 ncü madde — Soy kütüğüne kayıt edilen hayvanlara Tarım Bakanlığınca bir pedigrî verilir.

Kaybolan pedigrîlerin yerine Tarım Bakanlığınca, talimatname hükümleri dairesinde, yenisi verilebilir.

Ölen hayvanların pedigrîlerinin sahipleri tarafından il ıslahı hayvanat komisyonlarına tevdi edilmek üzere ilcelerde kaymakamlara, il merkezlerinde valilere ölüm tarihinden itibaren nihayet altı ay içinde geri verilmesi mecburidir. Bu pedigrîler Tarım Bakanlığınca iptal edilir.

Ölen hayvanların pedigrîlerini süresi içinde geri vermiyen veya don değişikliğini doğumdan itibaren bir sene içinde Tarım Bakanlığına haber vermiyen yetiştirici ve hayvan sahipleri on liradan otuz liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

25 nci madde — Türkiye soy kütüğüne kayıtlı bulunmayan ve pedigrîsi ibraz edilemiyen sâf kan Arap ve sâf kan İngiliz atları kendi ırklarına mahsus yarış ve sergilere giremezler.

Türkiye’de yapılan resmî yarışlara dış memleketlerden getirilen ve yarışların sonunda Türkiye’yi terkedecek sâf kan İngiliz, sâf kan

22 nci madde — Türkiye’de doğan sâf kan Arap ve sâf kan İngiliz taylarının doğum gününden itibaren üç ay, dış memleketlerden Türkiye’ye getirilen sâf kan Arap ve sâf kan İngiliz atlarının yurda girişlerinden itibaren iki ay, Gümrük İdaresince satılan sâf kan Arap ve sâf kan İngiliz atlarının satış gününden itibaren bir ay zarfında, bu kanun ve talimatnamesi hükümleri gereğince, illerde valiye, ilcelerde kaymakama müracaat edilmek ve hayvanları muayeneye getirmek şartıyla soy kütüğüne kayıtları yapılabilir.

Dış memleketlerden Türkiye’ye gebe olarak getirilen kısaraklardan Türkiye’de doğan tayların soy kütüğüne kaydedilebilmeleri için ana kısrağın sâf kan Arap ve sâf kan İngiliz aygırına çekilmiş olduğunu gösterir resmî makamlarca, musaddak aşım belgesinin ayrıca ibrazı şarttır.

24 ncü madde — Soy kütüğüne kaydedilen hayvanlar için Tarım Bakanlığınca pedigrî tanzim edilerek hayvan sahiplerine verilir.

Ölen hayvanın sahibi, hayvanına ait pedigrîyi, ölüm tarihinden itibaren dört ay zarfında il merkezlerinde valiye ve ilcelerde kaymakama vermeye mecburdur.

Kaybolan pedigrî yerine yenisi verilir. Ölen hayvanların pedigrîlerini süresi içinde geri vermiyen hayvan sahipleri on liradan 50 liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılırlar.

Soy kütüğüne kayıtlı olan hayvanların sahipleri, don değişikliklerini hayvanın doğumundan itibaren bir sene zarfında il merkezlerinde valiye, ilcelerde kaymakama bildirmeye mecburdurlar.

Bu mecburiyeti süresi içinde yerine getirmiyen hayvan sahipleri beş liradan otuz liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılırlar.

25 nci madde — Soy kütüğüne kayıtlı bulunmayan ve pedigrîsi ibraz edilemiyen sâf kan Arap ve sâf kan İngiliz atları kendi ırklarına mahsus yarış ve sergilere giremezler.

Türkiye’de yapılan resmî yarışlarına iştirak etmek ve yarışların sonunda Türkiye’den çıkarılmak üzere dış memleketlerden getirilen sâf kan Arap veya sâf kan İngiliz yarış atla-

Hü.

Arap yarış atlarının, mütehasıs bir heyet marifetiyle muayenesinden sonra pedigrisi vize edilerek, yarışlara iştirakine müsaade edilebilir.

35 nei madde — Sâf kan Arap ve sâf kan İngiliz atları için soy kütüğüne kayıt edilmek üzere verilen nalûmat veya evrakın yanlış veya sahte olduğu, başka bir hayvana ait pedigrisi veya vesaik kullanıldığı veya tescile yarıyacak vesikalarda ve pedigrilerde tahrifat yapıldığı anlaşılır; yahut soy kütüğüne her hangi bir şekilde kayıt edilmiş, pedigrisi almış, hayvanların başka kan taşıdıkları Tarım Bakanlığının seçeceği en az üç kişilik teknik bir heyet raporu ile tesbit edilirse bu hayvanlara ait vesika ve pedigriler Tarım Bakanlığınca iptal edilir. Bu hayvanlara hayatları müddetince bir daha pedigrisi verilmez yavruları da tescil edilmez. Tarım Bakanlığının bu hususta verdiği kararlar katîdir. Bu kararlar aleyhine idare ve yargı yerlerine baş vurulamaz.

Kaydı, pedigrisi veya vesikası iptal edilen hayvanın sahip veya yetiştiricisine ait ve henüz kaydı yapılmamış diğer hayvanları sahip değiştirirler ve kanuni şartları haiz olsalar dahi soy kütüğüne kayıt edilemezler.

Bu suretle tescili temin için yalan beyanda bulunanlar, sahte evrak ibraz edenler, veya bu yollar ile tescil işini sağhyarak pedigrisi istihsal edenler, evrak ve pedigrilerde tahrifat yapanlar, ayrıca Türk Ceza Kanununun ikinci kitap 6. altıncı babı hükümlerine göre cezalandırılırlar.

GEÇİCİ MADDE — Bu kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde tescil için müracaat etmiş olmak şartı ile bu kanunun yayımı tarihinden önce Türkiye'de sâf kan ana ve babadan olma, veya hariçten getirilmiş ve talimatnamesindeki vâsıflara ve vesaike sahip sâf kan Arap ve sâf kan İngiliz atlarının soy kütüğüne kayıtları yapılır.

Yarışlara ve sergilere girmemek yasağı, yalnız sâf kan İngiliz atları hakkında yukarıda yazılı bir yıllık müddetin devamı boyunca tatbik edilmez.

Ta. K.

rının mütehasıs heyet tarafından muayeneleri yapıp pedigrileri vize edilmek suretiyle yarışa katılmalarına müsaade edilebilir.

35 nei madde — Sâf kan Arap veya sâf kan İngiliz atlarının soy kütüğüne kayıt edilebilme-leri için bu kanun ve talimatnamesi hükümlerine göre verilmesi gereken evrak ve vesikaları tağyir ve tahrif edenler veya sahte varaka tanzim edenler yahut sahte veya tağyir ve tahrif edilmiş vesika, belge ve evrakı bilerek kullananlar Türk Ceza Kanununun ikinci kitabının altıncı babının üçüncü faslı hükümlerine göre cezalandırılırlar.

Sâf kan Arap ve sâf kan İngiliz atları hakkında verilen tescil beyannamesini bilerek hakikata muhalif bir şekilde tanzim edenler veya başka bir hayvana ait vesika yahut pedigrisi kullananlar veya hayvan üzerinde eskâl değişikliği yapanlar bir aydan altı aya kadar hapis veya 500 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Mahkûmiyet hallerinde pedigrinin de iptaline karar verilir.

Soy kütüğüne sâf kan olarak kaydedilip pedigrisi verilmiş olan hayvanların bilâhara lüzum görüldüğü takdirde mütehasıs heyetçe yapılan muayeneleri neticesinde bu vasfı haiz olmayıp karışık kanlı oldukları anlaşıldığında soy kütüğünden kaydı silinerek pedigrisi geri alınır. Bu gibi hayvanların yavrularına pedigrisi verilmez.

Heyet kararı, Tarım Bakanlığının tasdikıyla kesinleşir. İtiraz vukuunda Tarım Bakanlığınca teşkil edilecek bir ilmî heyete keyfiyet tetkik ettirilir. Bu ilmî heyetin kararı kesindir.

GEÇİCİ MADDE — Bu kanunun yayımı tarihinden önce Türkiye'de doğan veya hariçten getirilmiş bulunan sâf kan Arap veya sâf kan İngiliz atları, sahipleri tarafından bu kanunun yayımından itibaren bir yıl içinde il merkezlerinde valiye, ilcelerde kaymakama müracaat edilmek ve bu kanun talimatnameleri hükümlerine göre sâf kan oldukları tesbit olunmak şartıyla soy kütüğüne kaydedilirler.

25 nei maddenin birinci fıkrasında yazılı yarışlara ve sergilere girme yasağı sâf kan İngiliz atları hakkında yukarıda yazılı bir yıllık müddetin devamı boyunca tatbik edilmez.

Hü.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet, Millî Savunma, İçişleri, Maliye ve Tarım Bakanları yürütür.

Başbakan
A. Menderes

Devlet Bakanı
ve İçişleri B. V.

F. L. Karaosmanoğlu
Millî Savunma Bakanı
H. Köymen

Dışişleri Bakanı

Millî Eğitim Bakanı
T. İleri

Ekö. ve Ticaret Bakanı
Muhlis Ete

G. ve Tekel Bakanı

Ulaştırma Bakanı
S. Kurtbek

İşletmeler Bakanı
Hakkı Gedik

Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı
ve Dışişleri B. V.

S. Ağaoglu
Adalet Bakanı
R. Nasuhioğlu

İçişleri Bakanı

Maliye Bakanı
H. Polatkan

Bayındırlık Bakanı
K. Zeytinoglu

Sa. ve So. Y. Bakanı
Dr. E. H. Üstündağ

Tarım Bakanı
N. Ökmen

Çalışma Bakanı
ve Gümrük ve T. B. V.
N. Özsan

Ta. K.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Adalet, Millî Savunma, İçişleri, Maliye, Tarım bakanları yürütür.